

PEST, I. félv.

4. szám.

Január 27. 1870.

Megjelenik e lap minden héten egyszer, csütörtökön. Előfizetési ár: helyben félfévre 1 frt 31 kr., egész évre 2 frt 62 kr.; vidékre fél-szeri fölvetéért 1 frt. 10 soron fölül, egyszeri közlés-kat a Sz.-Istv.-Társ. igazgatóságához kérjük intéztetni. évre 1 frt 70 kr., egész évre 3 frt 40 kr. ért 2 f., ha többször közöltetik, 1 f., 50 kr. számítatik.

Port a szemébe.

(Tanodai jelenet.)

Nagyban dicsérgették az atyafiak — egy népes alföldi községben — az ő iskolájokat a katolikus szülőknek. Minduntalan hívogatók be hol egyiket, hol a másikat, hogy hallhassák, mily sok szépet és ritkaságot tanulnak az ő gyermekeik, miről a kathol. iskolában még csak említés sem történik.

— De már ezt bajosan hiszem, mondá Dobó gazda egy dicsekvő atyafinak, hogy a maguk tanítója öreg létére jobban értené dolgát, — mint a mi fiatal derék tanítónk!

— Csak a próba választaná meg, felelé a dicsekvésbe elmerült atyafi; nem kerül bele egy hét, s már ismeri a kis tanuló az egész ábc-ét. Hát még egyéb tudományokból mily feleletet adnak? Ezt hallani kell, hogy meggyőződhessek róla az ember!

Ily magasztaló szavak végre is arra vették a kétkedő apát, hogy elszánta magát — fiával együtt — a fendiesért tanodába.

Épen az irkák kiosztogatásával volt elfoglalva a tanító, midőn Dobó gazda belépett fiával a tanodába. A tanoncok „Jó reggelt kívánunk”-kal üdvözölték a belépőket. — a tanító pedig megértve a látogatás célját, rögtön egy kis vizsgálatot csapott növényekkel, hogy igazolja a tanodáról terjesztgetett híreket. Azonban felkéré Dobó gazdát is, engedné meg Pista fiához is intézhetni néhány kérdést, mibe a fiában bízó apa be is egyezett.

— Hol van Europa szája? kérdé a tanító Pistát.

A fiu bámulva nézett a kérdezőre, ki kedvtelten szemlélé a felelettel késő Pistát, s intett egyik fiúnak, ki hatalmasan mozgatá ujjait, jelezvén, hogy kész a feleletre. A kapott engedély után a fiu így felelt:

— Spanyolországban, mert ezen át jutott Europa többi országaiba Amerika minden kincse.

— Hát a kolbászt hol találták fel? — kérdé újra Pistát a tanító.

A fiu pírulva jelzé, hogy ismét adós marad a felelettel; míg egy kis tanoncz a feleletre kapott engedély után így válaszolt:

— Kremonában, Olaszországban, a hol készül egyzersmint a legjobb hegedű is a világon.

Dobó gazda restelni kezdé fia némaságát, de ha már megengedte, hogy őt is kérdezzék, most már csak hagyta a dolgot saját menetére.

— Hol van oly régi és száraz jég, hogy meg is ég? kérdé a tanító tovább, de Pista szerencsésjére — a kérdés ez uttal már az összes tanoncokhoz vala intézve, s így a legelső tanoncz sietett következő feleletet adni:

— Izlandban, hol régi, száraz jeget lehet találni, melyet mint fadarabot meggyujtanak és elégetnek.

— Hol veszik a vaját rőf-számra? hangzék újra a tanító kérdése.

— Spanyolországban — felelé ismét az előbbi tanoncz, hol a vaját disznóbélben szokták tartani, s így a vaját rőf-számra is árulják.

— Hol van Jákob pátriárka köve?

— Londonban a westminsteri templomban, mely legnagyobb az egész világon; e templomban ritkaság-kép mutogatják azon követ is, mely egykor Jákobnak vánkosl szolgált. — lőn rá a felelet.

— Hol nem kell kocsi-kenőcsöt esinálni?

— Károlyfehérvárott Erdélyben, hol egy forrásból kész kocsikenőcs bugyog ki.

Igy ment ez egy darabig, s a tanoncok vetekedve feleltek meg a feladott kérdésekre Dobó gazda és Pista fia nem kis bámulatára.

A tanító végre ismét Pistához fordult s azon kérdésre: ha tanulta-e a bibliát? midőn igenlő választ kapott, ily kérdést intézett hozzá:

— Mi a neve azon helynek a hegytetőn, a hol egy próféta törvényt tartott, egy istentelen bálványimádást üzött, egy utas nyugodott s egy Isten szolgája kigunyoltatott?

Pista felelet helyett újra elpirult, s hasztalan akarta őt a tanító kíségeteni, hangoztatván előtte a hely nevének első szótagját: „Ma—Ma—, a fiu nem volt képes a kérdésre felelni.

Erre a tanító ismét növendékeihez fordulván, kérdé őket:

— Hol van az, midőn a próféta apát, anyát és gyermekeit az Ur nevében bálványimádás miatt elítéli?

— Jeremiás hetedik könyvében, hol ez áll: A gyermekek fát szednek, az apák tüzet gyujtanak és a nők tésztát dagasztanak, hogy Melachetnek vagyis az ég királynéjának kalácsot süssenek, s a pogány isteneknek italt áldoznak, hogy engem bosszantsanak.

— Ki főzte meg a halált, de nem ette meg?

— A próféta gyermekei, kik midőn a főzelékből évének, ekkint kiáltának fel:

— Oh Isten férfja, a halál a fazékban!

— Kiknél volt a szabóknak és eszmiadiáknak legkevesebb dolga?

— Izrael fiaínál a pusztában, miután irva van: „Negyven évig utaztattalak benneteket a pusztában:

ruháitok nem koptak el rajtatok, s eszmiáitok nem szakadtak el lábaitokon.“

Igy kérdezett a tanító és feleltek növendékei egy lélekzettel, mi arról tanuskodott, hogy hasonló vizsgálatot már nem egyszer állottak ki.

Dobó gazda megeléglvén a tapasztalást, bucsut vön a tanodától, s hazamenet arról gondolkozott, miért nem így tanítják az ő gyermekeiket is a kathol. iskolában? Egyszersmint föltette magában, hogy ez ügyben szót érteud legközelebb a tanítótól.

Szándéka nem sokára teljesült is, mert a tanító járatos levén házukhoz, pár napra ezen esemény után megjelent látogatóban.

Dobó gazda nem titkolta el az atyafiak iskolájában töltött látogatást, s alig kezdte szólni a hallottakról, a tanító ekként vága szavába:

— Nemde, Pista egy kérdésre sem tudott felelni? Ezt előre is megmondhattam volna, mert az ily csillogtató kérdések nem egyébre valók, mint a dologhoz nem értőknek port dobni a szemébe. — Ha majd a mi tanfelügyelőnk betekint tanodánkba, — akkor jöjjen oda Dobó gazda, s meg fogja látni, vajjon a mi tanodánk megfelel-e a törvényben kitűzött czélnek.

Székhalmi.

Az angyalok.

(Löwenstein.)

Hadd mondjam el, jó gyermekek,
Az angyalok, hogy milyenek!
Arczuk szép, mint tavaszszal
A legékesebb hajnal;
Szemökben a menny tükrözik,
Arany színtől hajfürteik;
És azok a röpke szárnyak
Ezüst holdsugárból állnak,
Melyeken — mint égi szellem —
A hova kell, oda lebben.

Hadd mondjam el tovább nektek,
Mily lágy- s esendesen repülnek!
Mint télen hópehely ha hull
S fölöttünk a hold elvonul,
Mint a mag csirja kel
S az illat terjed el,
Mint ágról száll a falevél,
Mint a fény vagy az enyhe szél:
— Az angyalok oly esendesen
Tudnak repülni hirtelen.

Hadd mondjam el azt is nektek,
Hogy az angyalok, mit tesznek!
Hol a nyomor ütött tanyát,
Ők visznek étket és ruhát;
Hol egy szegény gyermek beteg,
Ők virrasztanak anyja helyett;
Hol a lélek van veszélyben,
Hol sírnak, jajgatnak épen:
— Oda sietnek hirtelen
Segíteni a szegényeken!

És látnod őket nem lehet,
Habár tudják, hogy szereted;
De ha tisztán marad szived,
Egy angyal lesz mindig veled.
És ha egykor lelked vágya
Másfelé von — jobb hazába,
Majd megjelen és int neked,
Te kövesd őt, hova vezet;
Oh aztán, gyermekem,
Belőled is angyal leszen!

Gyulay Béla.

Ki a vivát?

Országszerte megindult e napokban a katolikus képviselők választása a nagyszabású autonómiai gyűlésre.

A katolikus polgárok önkormányzati jogaik gyakorlására hivatnak föl az utolsó faluban is. A ki meg tudja gondolni, minő szép és fontos jogot gyakorol, ha

magát a képviselő választásra beiratja, és annak idejében arra szavaz, kit meggyőződése szerint legalkalmasabbnak gondol a képviselői állásra, az a világeért sem mulasztja el e szép jogot gyakorolni, miután e téli időben úgy is ráér mindenki dolgától, és örömmel siet — atyafiaival együtt — a választásra, habár nagyszáju kortések tele kulaacsos nem is invitálgatják erre, hej mert nagy becsület ez a szegény emberre nézve, ha ő is ember számban állhat oda a gazdagok, meg az urak közé, és beleszólhat abba, hogy az ő egyháza dolgait, miként kell elintézni; pár évvel ezelőtt, midőn még süvegelve állott meg az urak előtt, erről álmodni sem mert volna.

Sok ember azonban még most sem látja be, hogy mirevaló dolog lesz ez. „A papok, meg az urak dolga, hogy csináljanak ők a mit akarnak, úgy sem lesz abból a szegény embernek haszna“, szokták mondani azok, kik az okos ember tanácsát nehezen veszik be, mint a kifordított suba a vizet.

No már atyafi! arról mai napság meg kell győződve lenni mindenkinek, ki az eszét hiában nem heverteti, hogy a mi kath. egyházunk ügye nem csak a papok és urak dolga, hanem édes mindnyájunké, kik szeretjük egyházunkat, és annak felvirágzását ohajtjuk, és így mindnyájunknak össze kell fognunk és egyet-értenünk, hogy a magunk telkén magunk gazdálkodjunk; mert hiában, a hol gazda lehet az ember, ott nem szivesen zsellérkedik.

A mi főpásztoraink látván azt, hogy a katolikusok mindenütt háttérbe vannak szorítva, kieszközltek azt, hogy minden kath. embernek jussa legyen a maga egyházi dolgaiba beleszólani; nagy élehetlenség volna tehát tölünk az, ha a magunk törvényes befolyásunkat nem használnók, és engednők, hogy mások parancsolgassanak a mi tulajdonunkban, mint eddig volt, míg a katolikusok autonómiája, vagyis önkormányzati joga nem volt.

Szinte fájt az ember lelke, ha azt látta, hogy a más vallásuak gazdák voltak a magukéban, és senki sem turkált jószágukban, se nem parancsolgatott egyházi ügyeikben; — mi pedig katolikusok, kik istenfélő és bőkezű őseink jóvoltából oly tömérdek vagyonnal bírnak, olyanok voltunk tulajdonunkban, mint az örökségéből kitagadott fiu, ki fájós szívvvel nézi, mint gazdálkodnak az idegenek örökében.

Már azután, hogy mi hasznunk lesz abból, ha magunk kezére kapjuk saját örökünket, melyből osztolni oly sokan szeretnének, mintha a mi vagyonunk potya

volna, — és magunk fogjuk elintézni a magunk dolgát és baját, azt beláthatja az is, kinek nem káptalan a feje, csak hogy némely ember csak akkor látja a hasznót, ha négy ökröt hajtának udvarába.

Ezekon kívül vannak olyan fajtájú emberek is, kik minden iránt bizalmatlanok, kik az ingöknök sem hisznek, és szájokon hordozzák a gyanakodást; akkor hiszem, ha látom, szokták mondani. Tudná Isten honét van, a magyar ember tele van gyanakodással, talán azért, mert sokszor rászédtek már, azért a legjobb akarója szavát is kétkedéssel fogadja, míg a mézes-mázos beszédü, ellenséges indulatu ámitóknak könnyen hitelt ad, pedig ilyen ámitó elég megfordul a nép között; terem az ott is, a hol nem vetik. Ezek a nép szája-ize szerint beszélnek mindenféle badarságokat, csak azért, hogy a népet jóakaróitól eltántorítsák. És az ilyen ámitók szavára sok szájahült ember elhiszi azt, hogy a népet azért írják össze, és azért hívják össze a képviselők választására, hogy ezek még nagyobb terheket és adókat rójjanak a nép nyakába.

A ki még ilyeneket is elhisz, az jól teszi, ha oda fekszik, a hol a part szakad.

Sok embernek meg az a betegsége, hogy a legéletbevágóbb dolgokat is csak félvállról veszi, nem sokat gondol a világgal, ha a kerék kiesik is.

Az ilyen „mit én bánom“-féle embereken szokott megenni az a szégyen, hogy az élelmesebbek a fejük alól is kihúzzák a párnát.

Közönyösnek lenni akkor, mikor a magunk dolgán lendíthetünk, valóságos bűn, mert csak nem bánomból lesz utoljára a bánom, és azon veszszük észre magunkat, hogy gondatlanságunk miatt minden jogainkból kisémmiznek bennünket, és habár mi katolikusok vagyunk is többségben az országban, az élelmesebb kisebbség nyakunkra ül, azután, ha élehetlenségünk miatt több lesz a baj, mint a vaj, hiába áll esurgóra a kalap.

Azért tehát csülökre jó atyafiak, sem a bizalmatlanság, sem a közönyösség ne tartson vissza senkit, hanem válaszszunk becsületes, jólelkü, vallásos és a dologhoz értő képviselőket a katolikus autonómiai gyűlésre, — és ne ülünk a sutba akkor, mikor szent jogunkat gyakorolhaljuk, és kell is minden jóra való keresztény embernek gyakorolni; — hanem minden ember azon legyen, hogy meg tudja mondani: ki a vivát!

Gyurinka Antal.

A mostani kalendárium vagy időszámítás eredete.

Valamint minden tökéletesedik az ég alatt, úgy az időszámítás is tökéletesedett. Azon időt, mely alatt a mi földünk a nap körül megfordul, és ezzel a nap irányában ismét ugyanazon állást foglalja el, nevezzük esztendőnek. Eredetire nézve az esztendő szó annyi mint eszten-ido, azaz, az időnek folyása egész addiglan, míg ismét ezen mostani idő kerül elő.

Az esztendőt azonban nem minden időben úgy számították, mint mi manap számítjuk. A régi romaiak idejében az esztendőt a hold járása szerint számították s egy esztendő csak 10 hónapból állott. Ennek persze az lett a következménye, hogy nagyon hátramaradtak; azért a 10 hónap helyett 12-öt vettek fel. Azonban a nap-esztendő, azaz, melyet a földnek a nap körüli forgásától számítanak, a holdesztendőt 11 nappal és hat órával mulja fölül, úgy hogy minden év után 22 nappal és 12 órával nagyobb volt a nap-esztendő, mint a miöt a romaiak fölvettek volt. Azért már a romaiak azt rendelték, hogy minden 2 év lefolyásával adassék az évhez még egy külön hónap, mely az első két év után 22, a második két év után pedig 23 napból álljon.

A hónapnak ezen beigtatását azonban több alkalommal elmulasztották, úgy hogy az ő naptárunk szerint némely ünnepek, melyeket őszkor kellett volna tartani, teltre estek.

Krisztus Urunk születése előtt 47 évvel, mikor a romaiaknál Julius Caesar uralkodott, ennek parancsára a naptár javításához fogtak olykép, hogy 1) azon évben, melyben a javítást eszközölték, az ő évökhöz, mely 355 napból állott, még 90 napot adtak, tehát azon esztendőben az év 90 nappal hosszabb volt, mint azelőtt rendszeren vala; 2) elrendelték, hogy minden 4-dik esztendő 366 napból álljon, azaz, február 24-ike és 25-ike közé egy nap igtattassék. Az ekként javított naptárt Julius Caesartól julianus naptárnak nevezték.

Julius Caesar e javítással minden esetre nagy szolgálatot tett, csak hogy ez a javítás sem volt még tökéletes. Nem volt pedig azért tökéletes, mert a 365 napon kívül még 6 egész órát számított, holott az év a 365 napon kívül nem számít még egész 6 órát, hanem majdnem 12 perczel kevesebbet. Igaz, hogy ez a néhány percz magában véve csekélység, de 400 esztendő alatt már 3 napot, 2 órát és 45 perczet teszen. E hibát észre is vették, s mikor a püspökök 325-ben Niceában egyházi zsinatot tartottak, a három fölösleges napot a naptárból elhagyták.

Ez is csak pillanatnyi orvoslás volt, mert a zsinati atyák a jövőről nem gondoskodtak.

A hiba tehát nőttön nőtt, úgy hogy 1582-ben, tehát 1257 esztendő leforgása alatt ismét 9 nappal, 18 órával s 38 $\frac{1}{2}$ perczel előbbre voltak az idővel.

Több pápának volt szándéka ezen a hibán segíteni, míg végre a gyökeres javítást eszközölte XIII. Gergely pápa a mondott 1582-ik évben.

A javítás így történt: 1) kihagyták azon 10 fölösleges napot, melyek a niceai zsinat ideje óta becsusztak, és ez a kihagyás történt october hónapban, úgy hogy october 4-ke után mindjárt october 15-ke következett. 2) Elrendelte a pápa, hogy minden negyedik esztendő szökő, azaz 366 napu legyen; de mivel, mint mondtuk, közel 12 perczel szaporodik, és így 400 esztendő alatt 3 nappal, 2 órával és 40 perczel több van, mint kellene, azt rendelte a pápa, hogy minden 400 esztendő alatt háromszor a szökő nap elmaradjon. Legközelebb 1900-ban

fog a szökő nap ismét elhagyatni. 3) Mivel még 2 óra és 40 percz egy napot fog tenni, azon nap ki fog hagyatni, mi 3600 év mulva fog történni. Ezen javított naptár G e r g e l y-féle naptárnak nevezetik, s ezzel élünk mi jelenleg, kivéve a görögöket és oroszokat, kik azt mainapig sem fogadták el, s azért 12 nappal hátrább vannak, mint mi. Mikor ők az új évet megkezdték, mi már jan. 13-át irtunk, mint a naptárból mindenki meggyőződhetik.

Haj! megvolt most a teljesen javított kalendárium, de hogyan fogadjanak el a fölvilágosodott (?) protestánsok valami jót a pápa kezéből! A protestánsok maguk elismerték, hogy a naptáron javítani kellene; egyik fejük, Melancthon több ízben ki is fejezte ez iránti élénk ohaját; de mivel a javítás a pápától jött, nem kellett! Nagy zajt ütöttek Németországban, hogy ők ezt a naptárt a világért sem fogadják el, hogy a pápa nem más mint az Antikrisztus, mert már Dániel és János megjövendölték, hogy ha eljő az Antikrisztus, az meg fogja az időt változtatni.

Magyar hazánkban nem esekélyebb zajt ütöttek. Így Szepes megye rendeiről olvassuk, hogy Bornemissza prépostnak igen rossz néven vették azon rendeletét, melyben a szepesi lelkészeknek a javított naptár használatát mind az oklevelekben, mind az isteni szolgálat tartásában parancsolja. A protestánsok különösen attól tartottak, hogyha a Gergelyféle naptárt elfogadják, ez által mindjárt legalább is felig pápistákká lesznek.

Egyébiránt szívesen elismerjük, hogy hazánkban a Gergelyféle naptárt sokkal korábban fogadták be általánosán, mind Németországban, noha a protestáns predikátoroknak nem minden ellenkezése nélkül. Nálunk t. i. az 1588-ki országgyűlés már elfogadta az új naptárt.

A protestánsok azonban nem oly könnyen adták meg magukat, bár a naptár elfogadását országos törvény parancsolta.

Félvén szerintök az Antikrisztus ezen művétől, 1591-ben Károlyban összegyülekeztek, s itt kereken kimondották, hogy bizony ők a hazai törvénynek sem engedelmeskednek és az új naptárt semmi szín alatt se fogadják el.

Mely okból a magyar országgyűlés szükségesnek találta a keményebb föllépést. 1599-ben az ország rendei törvényt hoztak, hogy ha valamely predikátor az országos törvény által elfogadott új naptár ellen igtat, hivatalát vesztí; a ki az ő naptárt kinyomatja, büntetésül 1000 forintot fizet.

Daczára azonban ezen szigoru törvényeknek, az új naptár általános befogadása csak lassan haladott elő. Marmaros megye reformatusai csak 1625-ben fogadták el, akkor is csak úgy, hogy Bethlen István erdélyi kormányzó ráparancsolta a Debreczenben tartott protestáns zsinatra, hogy az új naptárt el kell fogadni. A törökök által elfoglalt magyar vidékeken, hol őket a törvény szigora utól nem érhetette, nem csak a régihez ragaszkodtak, hanem a görögökkel egyetemben a törököt felbujtatták az új naptár használata miatt a katolikusok ellen is. Így olvassuk, hogy Mehemed pasa a pécsi jezsuitákat karóra huzatással fenyegette, ha az új naptár használatától el nem állanak, és csak számos közbenjárásának sikerült a pasát rábírni, hogy a karóba huzatást pénzbírságra változtatta át.

Lassankint azonban minden ellenkezés daczára az új naptár utat tört magának minden keresztény nép közé; csupán a görögök és oroszok maradtak, mint említettük, konokul a régi mellett, nem is tagadhatják, hogy bizony hátramaradtak.

Az irgalmas szamaritánus.

(Képpel.)

Mai képünk utánzata Doré francia művész gyönyörű bibliai képei egyikének, melyek világszerte ismeretesek. Lesz alkalmunk e ritka-szép képek közül időnkint többel is kedveskedni t. olvasóközönségünknek.

A kép tárgya Krisztusurunknak az irgalmas szamaritánusról mondott tanulságos példabeszédéből, van merítve.

Közöljük a példabeszédet, mint azt sz. Lukács evangélioma 10-ik részében megírvataláljuk.

„Egy törvénytudó fölkele kísértvén (Jézust), mondván: Mester! mit eselekedjem, hogy birjam az örök életet?”

„Ő pedig mondá neki: A törvényben mi vagyon írva? miképen olvasod?”

„Amaz felelvén, mondá: Szeressed a te Uradat Istenedet teljes szívedből és teljes lelkedből és minden erődből és minden elmédből; és felebarátodat — mint tenn magadat. —

„És mondá neki: Igazán feleltél; — ezt eselekedjed és élni fogsz. — „Amaz pedig magát igazolni akarván, mondá Jézusnak: De ki az én felebarátom? — „Felelvén pedig Jézus, mondá: Egy ember méne Jeruzsálemből Jerikóba,

és rablók közé juta, kik meg is foszták őt, és félholtan hagyák őt, és elmenének. — „Történek

megsebesítvén pedig, hogy egy pap jött le azon az uton, és látván őt, elméne mellette.

„Hasonlóképen egy levita is; midőn azon helyhez ért, és látta őt, elméne mellette.

„Egy szamaritánus pedig arra utazván, feléje jöve, és látván őt, könnyőre indula.

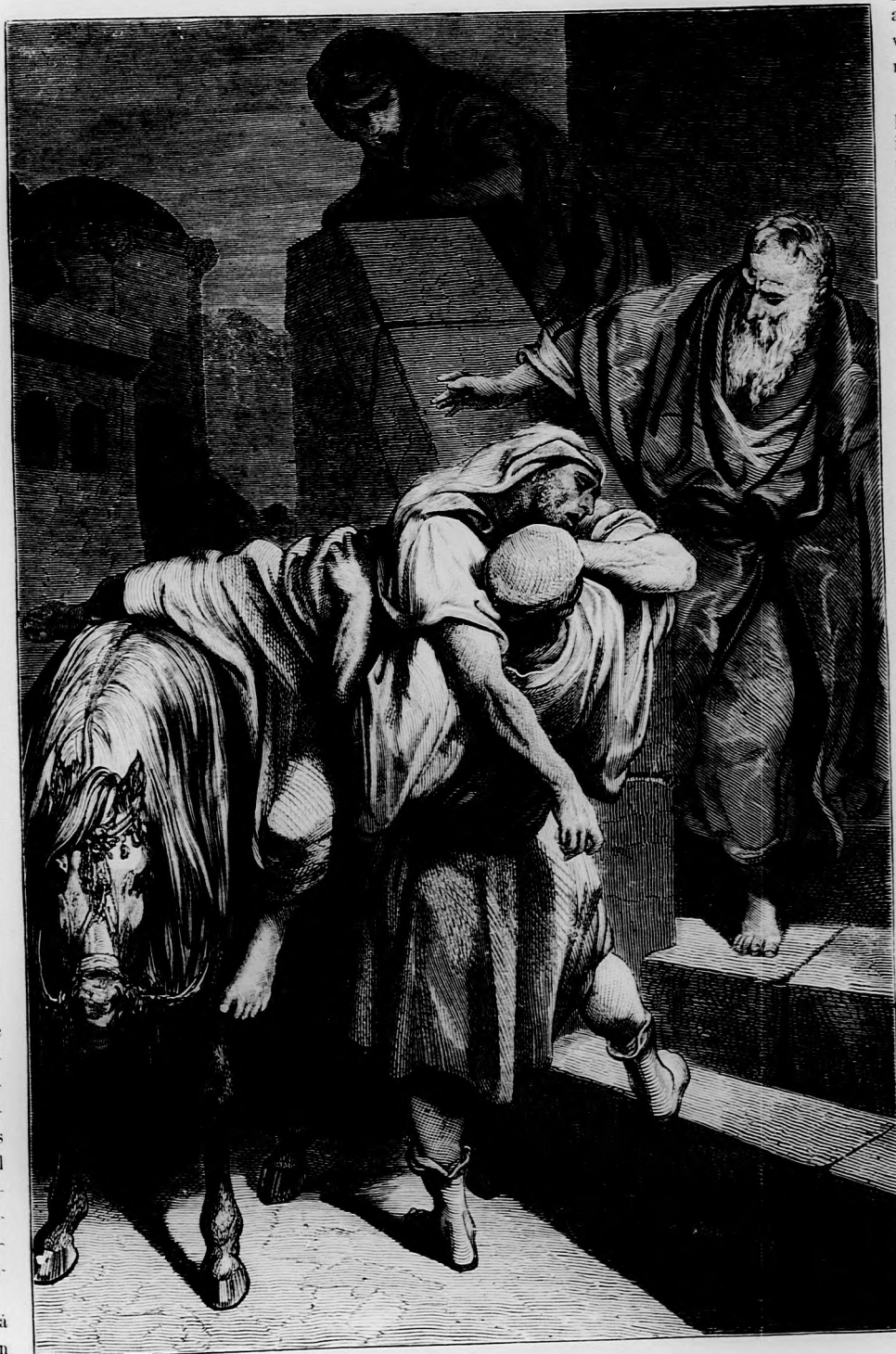
„És hozzája menvén, beköté sebeit, olajat és bort töltvén azokba; és föltevén őt barmára, a szállásra vivé és gondját viselé.

„És másnap két tizest vön elé, és a gazdának adá, mondván: Viseld gondját ennek, és a mit ezen fölül költesz, mikor visszatérek, megadom neked.

„Ezen három közül, kiről véled, hogy felebarátja volt annak, ki a tolvajok közé jutott?”

„Amaz pedig mondá: A ki irgalmasságot eselekedett vele?”

„És mondá neki Jézus: Menj, s te is hasonlóképen

eselekedjél. — Azaz, segíts mindenkin, nem tekintvén: zsidó vagy pogány, — és tanuld meg ebből, hogy minden ember felebarátod.

Svájezi levél.

Einsiedeln, jan. 4.

Ujévi üdvözetemmel kissé későn jövök. Öszintén kívánom, hogy az 1870-ki év a magyarországi katolikusokat sok kedvezéssel halmozza el.*)

Svájczban egyházi állapotaink alig fognak tetemesen változni; annyit mindenestre remélünk, hogy rosszabbá nem válnak. A kath. nép napról napra öntudatosabb lesz; fontosabb újdonságok hiányában ez alkalommal is néhány eseményt jelezhetek, melyek mutatják, hogy a bátor föllépésnek mily kedvező eredménye van, és hogy mennyire igaz a közmondás, hogy „a bátrakat segíti az Isten.“

Mint multkor írtam, az utolsó szövetséggyűlési-választások a katolikusokra nézve kedvezőleg ütöttek ki. Áll ez különösen a Luzern megyében eszközölt választásokra nézve. Itt t. i. az ugynevezett „szabadelvű“ kormány az egész katolikus megyét oly ravaszul osztotta föl, hogy eddig a harmadik választó kerületben még mindig rossz katolikusok választattak. 1848 óta ezen évben sikerült először három határozottan jó katolikus képviselőt választani; de minthogy a harmadik képviselőnek csak igen csekély szavazattöbbsége volt, az irántunk ellenséges kormány mindenféle cselofogásokkal a szavazatok összeszámításában oda tudta vinni a dolgot, hogy a választás megsemmisített. A második választásnál a katolikusok jelöltje az abszolút többségnél ismét csak 16 szavazattal többet nyert; a választást újra megsemmisítették. A kormány azt gondolta, hogy a kath. választókat kifárasztja, míg a protestáns gyűléseket elboacsátással fenyegették azon munkásaikat, kik jó katolikusra menének szavazni. És mi történt? a katolikusok jelöltje a harmadik választásnál 164 szavazattöbbséget nyert; az ilyen tiszteletet parancsoló többség ellen már a kormány nem mert többé föllépni. 11,911 szavazatképes közül 11,280 tetteleg szavazott. Ugy gondolom, ez a példa megérdemlené, hogy önök is utánozzák.**)

Néhány nap óta a katolikus — ellenes svájezi újságok ugyancsak szidják a „jezsuitákat“, hogy „szabadelvű“ kormányt buktattak meg.*) Sajátságos, hogy ezen szemrehányás az egyszer igazságon alapszik.

A svájezi szövetségalkotmány 58 §-a így szól: „A jezsuiták rendjét Svájcz semmiféle részében nem szabad befogadni.“ Eddig ezen ezikkely egy es jezsuitákra nem alkalmaztattot; a jezsuitáknak szabad volt predikálni, missiókat tartani sat. — Karácsonkor a jezsuiták Baarban missiót tartottak. Baar egy kis helység a kath. Zug megyében. De ezen helységben volt néhány jezsuita-faló, kiknek nem volt sürgősebb teendője, mint a berni szövetségtanácsnak följelenteni, hogy Svájczban jezsuiták vannak!! A szövetségtanács intette a zugi kormányt, hogy szemfüleskedjék. Ezen, „szabadelvűekből“ álló kormány Baarba elküldötte a rendőr-igazgatót, ki a missiót azonnal föloszlatta. Január másodikán voltak a felsőbb hatóságok választandók, és ime, épen a baari választások buktatták meg a zugi kormányt, mely most ezen legujabb választás folytán jóra való kath. emberekből áll. Így bosszulja meg magát a mi népünk törvényes uton azért, hogy vallásos érzületét megsértik.

Püspökeink mindnyájan Romában vannak, kivéve az aggeri püspököt, kit Willi Gáspár antipatrosi fölszentelt püspök, a mi benedeki apátságunknak volt tagja helyettesít. A 6 svájezi püspök közül négy bevalasztott különféle bizottmányokba.

Természetesen főpásztorai e megtiszteltetésének örül katolikus népünk.

Talán tudni fogja ön, hogy a mi romai zarándokaink a pannonhalmi főapát szomszédságában laknak a szent Callixban. Nem győzik a főapát ur nyájasságát és orvosi ismereteit magasztalni.

Müller K. János,
benczés.

Heti krónika.

Pest, jan. 21.

(—ss—) Ez alkalommal a krónikát azzal kezdem, a mi hozzánk legközelebb esik, t. i. a Szent-István-Társulattal. Legtöbb olvasónk előtt ismeretes lesz, hogy ez könyvkiadó társulat, mely tagjai számára 3 ft. 15 krért 90 ivre menő jöszellemű olvasmányokat szokott évenként adni. A társulatba beléphet mint rendes tag minden kath. ember, és egyéb kötelezettsége nincs, mint hogy évenként pontosan lefizesse a maga 3 ft. 15 krnyi taksáját, melyért aztán 90 ivnyi jó olvasmányt kap. Van ezen társulatnak eddig is közel 6000 tagja. Kívánatos volna azonban, hogy minél többen álljanak be a társulat tagjai közé, és e kis áldozattal segítsék elő a kath. irodalom előmozdítását. Ha a dolgot szorosan vesszük, a társulatba való beállítás nem is áldozat, mert három ft és 15 krért 90 nyomtatott ivre terjedő olvasmányt máshol nem igen lehet kapni. Ezen könyvkiadó társulatnak elnökei gróf Károlyi István és gróf Cziráky János kitűnő kath. hazafiak, alelnöke pedig a magyar irodalom körül kitűnő érdemekkel bíró Ipolyi Arnold egri apátkanon-

ok. Ezen könyvkiadó társulat a maga dolgainak elintézése végett Pesten minden hónap második esütörtökén ülést szokott tartani. Ezen hónapban azonban egyik elnök betegsége miatt az ülés a harmadik esütörtökre vagyis tegnapi halasztatott.

Röviden hát értesíteni kívánom t. olvasóinkat, hogy miről tanácskoztak a tegnapi ülésben.

Az első és főtárgy volt, hogy a társulat magának a saját házat vegyen. Régi ohajtás ez; adakoztak is lelkes egyházi és világi katolikusaink e célra közel 30,000 forintot. Azonban Pesten a társulat szükségéinek megfelelő házat venni nem oly könnyű dolog; egy kiesit tágas, nem is valami nagyszerű ház 60, 70, 80 ezer forintba kerül. Ezen magas ár tehát a társulatot méltán ovatossá tette; de a dolgot már tovább halasztani alig lehet. A társulatnak roppant sok nyomtatványa számára terjedelmes raktárakra van szüksége; van azonfölül egy nagy könyvtára is; s miután akár hol is, de különösen Pesten mindenki, ki a maga házában nem lakik, nagyon könnyen azon kellemetlen helyzetbe kerülhet, hogy a háziur fölmondja neki a

*) Szívvel köszönjük. Vajha ugy legyen.
**) Ajánljuk is t. olvasóink figyelmébe.

Szerk.
Szerk.

*) Meg kell jegyezni, hogy a „szabadelvűség“ alatt itt a katolikusok elnyomatását értik.

szállást, elképzelhetni, hogy az ily bizonytalanság mennyire kellemetlen a társulatra nézve, melynek a huzzózkodás ropant idővesztésébe és nagy költségébe is kerül. Már pedig a társulat nyomtatványainak száma ezután még inkább szaporodni fog; és pedig azon oknál fogva, mert miután a kormány csupán a közös iskolákkal törődik, szükséges volt, hogy valaki a kath. iskolák számára gondoskodjék alkalmas tankönyvekről. Erre a nm. püspöki kar bátorítására a Szent-István-Társulat vállalkozott. Tavaly ki is adott egy ABC- és könyvet 70 ezer példányban. Pedig ez még csak a kezdet volt. Elképzelheti, mily nagy helyiségre lesz szükség, ha a társulat 8—10 féle iskolai könyvet és mindeniket legalább is 70 ezer példányban könyomat! De más okok is szólnak a házvétel szükségére mellett. A társulat eddig is sok újságot járatott, s azokat az olvasóteremben kitette, hová a társulat tagjai olvasgatni járnak. A társulat azonban ohajtáná, hogy minél többen látogassák olvasótermét, és ez így mintegy találkozásihelyül szolgáljon, hol a katolikusok nem csak újságot olvashatnak, hanem egyszerűen mind a katolikusokat közelebb érdeklő napi eseményekről szót válthassanak, egymást fölvilágosítsák sat., szóval, hogy tagjai számára nyithasson kath. esanót. E tekintetből is szükséges, hogy a társulathoz magának legyen háza, hol aztán magának oly nagy termet készíttessen, a minő magánházaknál nem igen található. Így aztán remélni lehet, hogy ha az autonómiai követek Pesten összejönnek, ezek is a Szent-István-Társulat helyiségét fogják részint újságolvasásra, részint eszmecsere végetti összejövetelre választani.

Az igaz, hogy az a pénz, melylyel a társulat házvételre rendelkezik, manapig sem annyi, hogy a veendő háznak egész árát ki lehessen fizetni; azonban mint G ö n d ö s Benedek apát ur az ülésben igen szépen mondotta, sok lelkes és vagyonos kath. ember van a hazában; ezek nem fogják a társulatot eszben hagyni, hanem valamint eddig önszántukból 30,000 forintot adakoztak, úgy majd ismét találkoznak mások, kiknek bőkezűségéből a társulat képes lesz a fennmaradó adósságot minél előbb kifizetni.

A többoldalú lelkes hozzászólás után az egész választmány egy szíves lélekkel elhatározta, hogy a társulat a házvételre tovább nem késik, s I p o l y i kanonok, társulati alelnök elnöklete alatt azonnal megválasztott egy bizottmány, a mely fölkérte, hogy egy építész maga mellé véve, tekintse meg a vételre megajánlt házakat, s a melyiket legalkalmasnak találja, annak megvételére kössön szerződést, a választmány csupán azt tartja fön magának, hogy ezen szerződés megerősítés végett eléje terjesztessék, a mi jövő esztendőre fog megtörténni.

Ugyanazon választmányi ülésben előfordult még az encyclopoedia ügye. A kik nem értenék, azok kedvéért idejegyezzük, hogy encyclopoedia körülbelül annyi, mind hasznos ismeretek tára, vagyis oly munka, melyben a hasznos ismereteket ABC-és rendben megírva találjuk. A társulat már több esztendő előtt megindított ilyen hasznos munkát, a melyből eddig 6 kötet jelent meg. Hogy ezen munkát minél tökéletesebben ki lehessen állítani, határozatba ment, hogy minden kötet névjegyzéke, mielőtt a cikkek cziméi megírás végett az írók között kiosztatnak, egyes tudományokban különösen jártas férfiaknak, vagy mint mondani szokás: szaktudósoknak adassanak ki, kik azokat átnézzék, s ha valami kimaradt volna, pótolják.

A népirodalomra nézve a társulati alelnök ur ígérni sziveskedett, hogy tervezetett fog a választmány elé terjeszteni, mely szerint a népiratok kiadására és elterjesztésére nézve

eljárni kellene. Erről tehát akkor fogunk bővebben szólani, ha ezen tervezet elő fog terjeszteni.

Továbbá jelentette a társ. alelnök ur, hogy bár a választmány elhatározta volt, hogy egy levélben kéressék föl a nm. püspöki kar, miszerint a társulat által kiadott és még kiadandó elemi tankönyveket párfogásába venni és elrendelni méltóságok, hogy azok a kath. iskolákba befogadtassanak; de mivel jelenleg főpásztoraink hivatalosan Romában vannak elfoglalva, ezélszerűnek vélné addig várni, míg főpásztoraink Romából hazaérkeznek, a mit a választmány is helyeselt.

Végre jelentetett, hogy az elemi iskolák számára f a l i táblák készítésével t. Bárány Ignác képezdei igazgatótanár bizott meg.

Volt még több elintézni való tárgy, de mivel az idő már nagyon előhaladt, a többinek elintézése a következő ülésig elhalasztatott.

Ez röviden a tegnapi tartott Szent-István-Társulat választmányi ülésének története.

Szóljunk most már egyébről is.

Felséges királynénk, ki f. hó 17-én indult Romából hazafelé, 20-án reggel 9 óra 27 perczkor külön udvari vonaton megérkezett a budai pályaudvarban. A pályaudvarban király ő felsége várakozott a királyné. Jelen voltak: Andrássy Gyula gr. miniszterelnök ezredesi egyenruhában. Rajner Pál belügyminiszter és Festetics Gy. gr. miniszter, azután Gablenz b. főhadparancsnok, több főúr és tisztviselő, a városi hatóság élén Házman polgármester, Áldassy városbírája és Kovács főkapitány. Mihelyt a vonat megállt, király ő felsége az udvari waggon belsőjébe lépett s ott gyöngéden üdvözölte a királynét. Nemsokára kiszálltak ő felségei a vasuti kocsiból s a jelen voltak által lelkes éljenekkel fogadtattak. Királyné ő felsége, ki bársonyöltönyt viselt, ő felsége karján az ünnepiesen feldiszipített udvari váróterembe ment, hol mintegy 10 perczig időzött. Ezután beszálltak az udvari hintókba és a várpalotába kocsiztak. Midőn ő felsége megérkezett a palotába, első gondja volt, hogy a kis Mária Valeria főhercegnőt felkeresse. Rudolf koronaherceget és Gizella főhercegnőt legközelebb várják.

Ugyanek királyné ő felségéről beszélnek, hogy Romában tartózkodása alatt a római aristokrata vadásztársulat által rókavadászatra hivatott meg a S. Sebastiano kapu előtt, királyné ő felsége a nápolyi király kíséretében kocsin jelent meg a gyűlhelyen s ott lóra ült. Ő felségét gr. Trani és Apponyi grófok kísértek szintén lovon. A vadászokat több, mint 500 kocsin követte. Midőn a vadászat befejeztetett, ő felsége a nápolyi királyi család tagjaival együtt meghivatott, hogy frissítőket vegyen magához. A megnevezett fejedelmi személyeken kívül a vadászaton csak a vadásztársulat tagjai voltak jelen. A frissítőket egy e ezélra készített vadász-kunyhóban vették magukhoz; ő felsége lovaglási ügyessége és bátorsága által mindenki ben esodálkozást keltett.

T. olvasóink lapunkból ismerik a jász-kun kerület azon hirhedett határozatát, hogy a papi javakat el kell venni, a zárdákat pedig el kell törölni. Ezen otromba, minden igazságot láb-bal tapodó határozatot elfogadás végett elküldötték Pest városának is, hol a legközelebb (19-én) tartott közgyűlésen került tárgyalásra. Az érdekes tárgyalást kivonatban olvasóinkkal is megismertetjük:

Olvastatott:

„A jász-kun kerületeknek a kir. adományozás útján nyert papi javak elvétele és országos vagyonná alakítása, — nemkülönben a zárdák eltörlése, a szerzetesjavak népnevelési célokra

leendő fordítása tárgyában az országgyűléshez beadott felirata egyszerűen, minden pártolás nélkül tudomásul vétetett.

Ez alkalommal Simon Flórent szólalt fel a kir. adományások elvétele ellen, veszélyesnek állítván ez elvet, mert ezen a révén el lehetne venni a protestánsoknak a Rákóczy és Boesckay-féle donatiókat is valamint a Nádasdy, Eszterházy s egyéb családoknak királyi adományzás útján adott jószágokat is.

Haris szerint nemcsak a világi törvények, hanem a szentírás is azt tartja, hogy ne bánts a másét. A zárdákat szabad társulás és egyleteknek tekintik, s míg az állam törvényeivel nem jönnek összeállításba, azoknak fennállását jogosnak tartja.

Tavaszy hangoztatja a „szabad egyházat a szabad államban,” s nem látja át ezen elvek alapján, mi jognál fogva avatkozhatnak az állam az egyház ügyeibe, ha az a törvény kívánalmainak eleget tesz. Ő ugyan nem irigyli senki guszusát ha magát a zárdába temeti. Azt vetik a szerzetesek szemére hogy henyélnék, szülő ismer elég sok, még pedig gazdag embert a ki semmit sem tesz; kiktől ezen logika szerint szintén el kellene vagonukat venni. Nem pártolja a köriratot.

Ennyi indokolt nyilatkozat után a jász-kun-kertület határozata, mint megérdemelte, mellőztetett.

Az országgyűlésen Németh Albert hevesmegyei követ tréfálkozása oly alant járt, hogy sehogy sem illet a hely méltóságához. Miféle ember ez a Lónyay? kérdi. — Lónyay olyan, így felel maga a kérdésre, mint sz. Ágoston a püspököt kívánta: legyen okos, jámbor életű, jóerkölcsű stb. — Lónyay, mondá továbbá a tréfáló Németh Berezi, jó számító, jó gazda, igen jó táncos; hanem három éve nem tánczol, mert a közönséges kiegyezésnél megsántult és azóta mindig sántikál stb. stb. Ily hangon beszélgetve aztán szemére veti a ministereknek, hogy bár gazdag emberek, mégis nagy fizetést huznak.

Erre derekasan megfelelt Andrássy gróf miniszterelnök: elmondta, hogy miniszter lehet mindenki, nem csak vagyonos, hanem szegény ember is. Batthyáni Lajos 48-ki miniszterelnök fizetése 48,000 pengő forint volt; azóta noha minden drágább lett, ő maga javasolta, hogy fizetése 32,000 frtra szállíttassék le. Mint honvédelmi miniszter nem huz semmi fizetést.

Igaz, hogy gazdag, mondá továbbá, s fizetése nélkül is meg tudna élni. Szívesen is lemondana róla, ha volna valamely országban példa arra, hogy miniszter nem huz fizetést. Egyénileg nem teheti ezt, mert az országot megsérteni nem lehet, nem szabad. Ha az országgyűlés sokalja a fizetést, szállítsa le, vagy határozza el, hogy ingyen szolgáljon, s akkor lesz az egyetlen eset, hogy hivatalához jobban ragaszkodik, mint valaha. Legyen Németh B. meggyőződve, hogy állása nehézségeit nem 32 ezer frt, de százszor annyit sem volna képes pótolni; és ha nem tartaná szem előtt az alkotmányosság elveit, melyek abban állanak, hogy a miniszternek addig kell állani, míg meg nem bukik, már régen nem látnák ott, a hol most áll.

A miniszterelnök nyilatkozata az egész ház tetszésével találkozott. Németh B. szeretett volna ugyan újra véczelni, de nem engedték többé szóhoz jutni.

Az autonómiai követválasztások már javában folynak. A választásra nézve ajánljuk t. olvasóink figyelmébe Gyurinka A. értekezését (I. mai sz. 26—27. l.) — Sajnálattal értesülünk, hogy Deák Ferencz nem fogadhat el az autonómiában követi állást. Legközelebb a munkácsi katolikusoknak,

kitők követték akarták választani, ezt táviratozta: „Haladott korom, bomladozott egészségem s az országos képviselői állás teendői lehetlenné teszik, hogy a közelebb tartandó katolikus gyűlésre a választást elfogadjam. Szíves köszönetet mondok a bizalomért, de a megbízást sem Szatmármegyében, sem e helyről el nem fogadhatom.”

Bécsben a miniszterválság legelső fölvonásának vége van. A bécsi ministerekről meg kell jegyezni, hogy azok közt már jó ideje nem volt egyetértés. Végre is törésre került a dolog; két pártra szakadtak, egyik a többség, a másik a kisebbség pártjának nevezetett. Ezen két töredék mindenike emlékiratban, vagyis, a mint diákosan nevezik: memorandumban kifejtette a maga nézeteit. A többség memorandumja egész határozottsággal ellene van a nemzetiségek kielégítésének, vagyis, sem a lengyeleknek, nem eszeknek nem akar engedményeket tenni, sőt hazánk szabadságait is kancsal szemmel nézi; — a kisebbség memorandumja vagyis emlékirata, egész nyomatékosan követeli a törvényes, az alkotmányos utat, s a nemzetiségek méltányos kielégítését sürgeti. A rövidebbet a kisebbség huzta; azon ministerek, kik a kisebbséget képviselték, t. i. Taafé, Potoczky, Berger kiléptek a miniszteriumból, és Ő Felsége Plenerert bizta meg egy új miniszterium alakításával. — Részünkről szerencsétlenségnek tartjuk a birodalomra nézve, hogy ezen ugynevezett többség győzött, mert ez a birodalom nem-német tartományai iránt ugyanazon eljárást akarja követni, melyet Bach és Schmerling idejében a bécsi kormány Magyarországra irányában követett, másrészt pedig bizonyára folytatni fogja eddig minden vallásos érületet gonyoló eljárását, mely a katolikusokat mindenfelé márig is nagy mértékben elkeserítette. Ezen ut pedig, tapasztalásból tudjuk, nem vezet a birodalom megszilárdítására, hanem meggyengítésére. Kívánsiák vagyunk, hogy kiből fog az új bécsi kormány állani; némely tudósítások szerint Schmerling újra a bécsi kormány tagja lesz. Ez egyről megismerhetjük valamennyit.

Franciaország. Örvendünk, hogy nem esalatkoztunk azon reményünkben, miszerint az új francia miniszterium nem fog katolikus-ellenes magatartást követni. — T. i. bizonyos Rouland, ki néhány év előtt oktatásügyi miniszter volt, azon aggodalmát fejezte ki, hogy a zsinaton olyan törvényeket fognak hozni, melyek Franciaország szabadságával ellenkeznek. (Mellesleg legyen mondva, hogy bizonyos emberek, kiknek szemében szálla a katolicismus, mindig a zsinattal és pápával vesződnek; Romában látják az országokra a veszélyt, hanem, hogy a szabadkőmivesek és nem tudom, miféle titkos társulatok aláassák a vallást és trónokat, az nem okoz nekik semmi aggodalmakat). Rouland tehát aggodalmakat fejezett ki. Ezen aggodalmakra felelt az új külügyminiszter, a kit úgy hívnak, hogy Daru. — Ezen Daru nevű grófi uri emberre nézve azonban valamit előre kell bocsátanom. A vélemény azt tartja róla, hogy magyar származású. T. i. Rákóczy Ferencz a szatmári béke előtt egy titkos követet, a kit Daru Mihálynak hívtak, küldött a francia udvarhoz. Mialatt ez titkos küldetésében Párisban eljár, létrejött a szatmári béke, s Rákóczy Ferencz Törökországba menekült. Ennek folytán Daru Mihály visszamaradt Franciaországban. Fia ott házasodott meg. A mostani külügyminiszter tehát egyenes vonalban ezen magyar Darutól származott.

De hogy tárgyunkhoz visszatérjünk, — elmondjuk, hogy Daru gróf mit válaszolt a neki előadott aggodalmakra. Elmondotta, hogy előde a romai zsinat határozatai iránt teljes bizalmát

Folytatás a mellékleten.

fejezte ki, ezt teszi ő is. A Romában levő franczia követhez többi közt ezt írta: „A IX. Pius által kezdett munka jelentékenyen úgy magáért, mint azon nagy érdekekért, melyeket érint, a kormány és Franciaország teljes rokonszenvét kiérdemli... A mi szívünkön fekszik, az az állam s egyház közt ama jó viszony, az a kölcsönös bizalom, melyek egyaránt szükségesek a lelkek nyugalmára és a társadalom békéjére.“ Kifejezi teljes bizalmát a pápa iránt, ki Franciaország iránt mindig kitünő hajlandósággal viseltetett, s bizalmát fejezi ki a Romában tanácskozó főpapok iránt.

Ezen nyilatkozat is kezességet nyújt az iránt, hogy a mostani franczia kormány Roma és a pápa irányában nemcsak nem foglal ellenséges állást, sőt a mikor szükséges, mindkettőt ellenségei ellen támogatni is fogja.

Olaszország. Hogy az olaszországi ministerium a kath. vallással teljesen szakított, mutatja Castagnola nevű minister legújabb rendelete, melyben a kath. ünnepeket „elévült szokásoknak“ nevezi, az ünnepek legnagyobb részét önkénylőleg eltörli, és csak néhányat hagy meg „felüdülésre“, mint ő mondja. Az eltörölt ünnepek közt van új év napja is. A nép legnagyobb része azonban nem törődik a ministeri rendelettel, ünnepeken „felüdülésül“ most is szorgalmasan templomba jár.

Spanyolország. Ezen országban a zavarok még mindig nem akarnak véget érni. A rendtelenségek annyira elharapóznak, hogy a szomszéd Franciaország is kezd miattak aggódni. Azért Napoleon császár Olozoga spanyol követet magához hívatta és így szólt hozzá: Megmondhatja kormányának, hogy a mi önöknél történik, gyalázat Spanyolországra, gyalázat Európára nézve. Nekem soha sem szándékom a félsziget belügyeibe elegendni, nem is fogom ezt tenni; — de mégsem tudnám eltűrni, hogy határainkon a legfenyegetőbb elveket alkalmazzák.“ Ez aztán érthetően volt mondva. — Olozoga nyakrafőre sietett Madridba és elmondta, mikép nyilatkozott Napoleon császár. — Bár használna nekik a kemény lezke.

A **Dunafejedelemségekben** már jó ideje roppant ingerültség mutatkozik a zsidók ellen. Ennek fő oka, hogy annyira előzőnik a fejedelemségeket, miszerint attól tartanak, hogy maholnap számukkal és vagyoni hatalmukkal egészen elnyomják a keresztényeket. Úgyök nem rég az országgyűlés előtt is megfordult. Bizonyos Codrescu nevű képviselő megtámadta a kormányt, hogy annyi zsidót enged az országba bejönni. Az országot, ugymond, egészen ellepik a hontalan zsidók, kik Romániát választották hazájokul. Egy párisi zsidó lap nyíltan kimondotta, hogy ezéljok egy zsidó állam alapítása, mívégre Kelet s főleg Románia van szemügyre véve. Hogy azon aggodalma, miszerint a zsidók Romániát egészen ellepik, nem alaptalan, Codrescu képviselő adatokkal bizonyítja be. Így 1849-ben hivatalos kimutatás szerint volt 11,056 zsidó család Moldyában, úgy hogy 27 románra 1 zsidó esett. Míg 1869-ben legalább 400,000 zsidó van. Ebből 25—30000 esik Oláhországra, a többi mind Romániában van. Így ha a zsidók számát Romániában 1 millióra tesszük, akkor 5 románra jön 1 zsidó, míg 20 év előtt csak 27-re esett egy. Franciaországban 240 francziára, Angliában 728 angolra esik egy zsidó, sőt Ausztriában is 33 osztrákra 1 zsidó. A zsidó bevándorlás veszélyes voltát fejtegetvén, kéri a kormányt, hogy a zsidóknak több bérletet az országban ne adjon, és a belügyminister azon rendelete, hogy zsidó a síkon koresmát ne tarthasson, szigoruan hajtassék végre. A kormány ne engedje meg többé, hogy a zsidók ingatlant vásárolhassanak.

A belügyminister azt válaszolta, hogy az országnak a

zsidók általi ellepetését gátolni lehetetlen, mert a zsidók minden törvényen átesusznak; a zsidókat bajnak ösmeri el, de az alkotmány nál fogva a kormány többet nem tehet, mint a megnyitott. — Hogy minő ingerültség van magában az országban a zsidók ellen, abból a kitünik, hogy egy követ vita közben fölkiáltott: „Fojtsatok a Dunába minden zsidót!“

Vegyesek.

— **Pancsován** történt. Van ott egy házaspár, az asszony rettentő veszekedő, a férj meg példátlanul türelmes. Egyszer csak eltűnt a férfi, és senki sem tudta, hová. Némelyek azt hitték, hogy elszökött valahová, mások azonban azt gyanították, hogy aligha el nem vesztette az asszony valami gyilkos szerrel. Ez így tartott több hónapig. A gyanítgatásoknak aztán hivatalos vizsgálat lett a vége, s akkor aztán megtalálták a férjemet uramat — a tyúkólbán. Ott hevert az istenadta egy kis rothadt szalmán, összeaszva, mindennemű férgektől ellepve, tyukok és galambok társaságában hónapok óta, s nem hogy kidöntött volna néhány deszkát az őt fogva tartó rozszant kerezből, de még mukkanni sem mert, a miből a szomszédok megtudták volna, hogy hol van?

— **Tokajban** egy 81 aggastyán egy 14 éves lánykát kért nőül. Az álméklődő szülők az öreget azon mentséggel akarták elutasítani, hogy hiszen leányuk még gyermek. „Nem tesz semmit, felel az agglegény, hiszen 4—5 évig még várhatok.“

— Valaki az osztrák államadósságra nézve kiszámította, ha az egész adósságot duplatallérokra váltanák, és így egy folytonos láncolatban körülírnák az egész földet, vagyis 5619 mérföldet, még akkor maradna belőle egy 219 mérföldnyi hosszú darab. Ennek a sok duplatallérnak a sulya pedig 752,098 mázsa ezüstöt nyomna. Nem esoda hát, hogy ez a nagy suly a mi vállunkat is nyomja.

Rövid hírek.

— Gróf Batthyáni Kázmér kisbéri és hantai uroldalmait a gróf örökösaitól Lónyay minister a magyar szent korona részére egy millió hétszáz ezer forinton megvette, természetesen az országgyűlés jóváhagyása reményében.

— Az oktatásügyi minister ur a népiskolákban az ének-tanítást is be akarván hozatni, előlegesen az iskolák számára 200 zongorát szándékozik megrendelni. Szakértők véleménye szerint azonban alkalmasabb volna az úgy nevezett fűs-harmonika, mely sokkal olcsóbb is a zongoránál.

— **Albrecht** főherczeg február 6-ig időzik Franciaországban, aztán az olasz király látogatására megy Flórenczbe és Bécsbe február vége felé tér vissza.

— A magyar gárda 20 év óta jan. 1-én vonult be a bécsi császári várba őrszolgálatra. Egy ablak-tívegen még olvashatók azon gardisták nevei, kik egy század előtt újévkor udvari szolgálaton állottak.

— **Kisfaludy** Sándor hamvait Sümegen e hó 11-dikén helyezték át új sírboltjába. A kápolnában, hol 25 évig nyugodott, **Fejér** plebános ur tartott emelkedett szónoklatot.

— **Szeged** városa saját költségén egy főreáltanodát és felsőbb népiskolát fog építtetni.

— A folytonos esőzések folytán az árvíz az ország számos helyein roppant károkat tesz. A károsultak javára ország-szerzte segélyezést fognak szervezni.

— Pest város szepítésére 34 millió kölcsönt akarnak fölvenni.

— A király ö fge egy pesti iparosnál magyar kocsit rendelt meg. E fogat egészen magyaros lesz, még a kocsis öltö-zete is.

— Uj-Yorkban Amerikában gőzgéppel készítik a szivarokat. Ily géppel egy munkás óránként 2000 db szivart képes elkészíteni. Ha nálunk is behozzák, remélhetni, hogy szárazabb szivart kapunk, mint jelenleg.

— Bécsben 1871-re világkiállítást akarnak rendezni.

— Finne város a pesti országgyűléshez kérvényt intéz az iránt, hogy Magyarországhoz minden tekintetben közvetlenül visszaesatoltassék.

— Maschirevits karloviczi szerb patriarcha szélhűdés folytán 66 éves korában elhunyt. Béke hamvaira!

— Bartha Lajos felső-fehérmegyei képviselő f. h. 19-Pesten elhunyt. — Bethlen Farkas gróf küllömlőmege képviselője f. h. 22 én Pesten elhunyt. B. h.!

— A francia trónörökös számára márig is feleséget keresnek. Többi közt a kis Gizella főhercegnőt is emlegetik, ki mint tudjuk, 1856-ban született. Kissé korai gondoskodás.

— Buda lakossága: a várban 5466, Tabánban 13,415, a vizivárosban 16,316, az Ujlakon 5881, az Országúton 6028, a Krisztinavárosban a kültekkel együtt 7471, összesen 54577. Ezek közül 26,496 férfi és 28031 nő. Ide nincs befoglalva Ó-Buda, mely külön községet képez.

— Báró Becke Ferenc bécsi pénzügyminiszter jan. 15. déli 1 órakor hosszu szenvedés után meghalt. A magyaroknak őszinte barátja volt. Utódaul Lónyay Menyhért magyar pénzügyminisztert emlegetik.

— Reményi Ede begedit-művész Rákos-Palotán esinos birtokot vett magának.

— Troppmant a hirhedt gyilkost f. h. 19-kén Párisban kivégezték.

Gazdaság.

A vidéki piacokon a rozs utak miatt alig volt némi üzlet. A pesti piacon sem volt a forgalom élénk. Buz a 88 fontos eladatott vámmázsánként 5 frt 25—30 kron, 87 fontos 5 frt, 15—20 kr., 86 fontos 5 frt, 5—10 kr., 85 fontos 4 frt, 75—90 kr., 84 fontos 4 frt 45—65 kr. — Rozs és árpa-üzlet igen lanyha. Zab után nagy volt a tudakozódás. A liszt kelendősége kissé javult. Az árak így állnak: 0 sz. 12 frt 70 kr. — 13 ft, 1. sz. 12 ft 20—70 kr., 2. sz. 11 ft, 50—80 kr. 3. sz. 10 ft, 80 kr. 4. sz. 9 ft 80 kr. — 10 ft, 5. sz. 9 ft, 6. sz. 7 frt. — 7 frt, 20 kr., 7. sz. 6 frt, 8. sz. 5 frt — 5 frt, 30 kr.; korpá finom 2 ft, 50 kr. — durva 1 ft, 80 kr.

Gyapjura nézve kedvező a hangulat, a középnyirettü mázsánként 75—80 ft, a finom közepszerüleg mosva 102 ft.

Repezére 9—10 frton történtek kötések.

Disznózsir mázsája 37¼ — 38 fton kelt.

Szalonna mázsája 29—29¼ fton.

Ökör párja 165—320 fton, tehén párja 75—200 fton. A sertés mázsája 25—29 frt. A marhahus mázsája 26—28 frt.

Nevezetes köszentelepet földöztek fel Győr-megyében Szemere és Gyömöre közt. A telep kiterjedését pontosan még nem ismerik, azonban a Győr városába vitt mutatvány megvizsgáltván, kitént, hogy az igen jó minőségű fekete köszén.

— Vasutak Magyarországbán. A mult év végével a m. korona területén kész vasúti vonalok hossza 387¼ mérföld. 1868 végén forgalomban volt közel 351 mérföld; a növekedés tehát egy év alatt 36¼ mérföld; azonban ebbe már az 1870-ik évben megnyílt Hatvan-miskolczi és zánkány-zágrábbi vasut is bele van számítva, tehát 1869-ben a tulajdonképeni növekedés csak a szeged-zombori 13¼ mérföld és az oraviza-steyerdorfi 4¼ mérföld, vagyis együttesen 17¼ mérföld.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Az esztergami főegyházmegyéből: szeredi kerület 11 ft 16 kr, galgóczi ker. 9 ft 36 kr, somorjai ker. 11 ft 34 kr, az údvárdi ker. 13 ft, a vadkerti 5 frt 16 kr, a szempezi 24 ft 86 kr, az úrményi 3 ft 16 kr, a párkányi 6 ft 4 kr, a sellyei 5 ft 86 kr, a jókeői 7 ft 76 kr, a drégelyi 5 ft 76 kr, a báthi 7 ft 20 kr, a szalkai 9 ft 70 kr, a verebélyi 10 ft, dumaszerdahelyi 17 ft 12 kr, úrményi pleb. 1 ft, esejthei k. 8 ft 32 kr, szentjánosi ker. 2 ft 70 kr, érsekújvári ker. 6 ft 30 kr, komáromi ker. 10 ft 20 kr, bazini ker. 15 ft 84 kr, radosnai ker. 7 frt 20 kr, ntaolesáni ker. 7 ft 18 kr, krakováni pleb. 143 ft 60 kr.: összesen 349 82

Az erdélyi püspöki megyéből 70 92

A nagyvárad püspöki megyéből . . . . . 174 —

Véber Dénes deáki pleb. és hívei . . . . . 6 —

Kubriczky András taksonyi pleb. gyűjtése: Kubriczky András pleb. 2 frt, Szabó Károly, Varga János, Kubovics István, Hreskó Józsefné, Kubovics Erzsébet, Kubriczky Julianna — taksonyi lakosok egyenkint 72 kr.: összesen 6 32

Bold. Obermayer András volt szatunári nagy-prépost hagyománya . . . . . 50 —

Khal József maissi plebános hívei . . . . . 9 —

Madarassy Lipót jászói prem. r. kanonok gyűjtése: Kádas László, Virasztó Gellért, Szidor Antal, Kussinszky Arnold, Madarassy Lipót 1—1 frt; Fedák Orbán, Gotthárd Jób 72—72 kr.; többen 1 ft 72 kr.: ösz. 8 16

Pauer György és neje 1 44

Ruzsicska János egyetemi tanár 1 44

Piry Czirjék pesti sz. ferenczrendi házfönök 1 44

Chmel Mihály nizsna plebános és hívei . . . . . 6 —

Császár Armin alapítói dija . . . . . 20 —

Köszeghy József pápai pleb. a pápai kerületi papság részéről 17 frt, néhány hívei részéről 3 frt 20 —

Verzár Ágost orvos 1 ft, Konkoly Ambrus pleb. 1 frt, Radics Pál nagylaki pleb. 72 kr, Pokomándy Mihály rédiczi pl. 85 kr, Bártfay Ján. Léváról 72 kr = 2 49

Jótékony adakozások:

A szentatyánai péterfillérül: Bakonybélből: Szalka Kandid, Balázs Theophil, egy névtelen, Nyulassy Antal egyenkint 5—5 frt; Tatáról N. N. 60 kr; Schwersich József mura-zombati kápl. 1 frt; Puhán József tanító 1 frt.

A Jézus-sz. gyermeksz. társulatnak: Fülegházáról egy világi 50 kr, e társulat taksonyi tagjai 1 ft, Nyustváról 2 ft 90 kr.

Az oltáregyletnek: a tiszavárkonyi oltáregyl. tagok 4 ft 62 kr, sz. László egyházai sz. fer. r. Zárda 2 frt.

A jeruzsálemi sz. sirra a sókuti hívek 60 kr.

Székesfehérvárról: a sz. sir őröknek 35 frt 80 kr; a kínai missiónak 1 frt 30 kr; az amerikai missiónak 27 frt 80 kr; az afrikai missiónak 24 frt 20 kr; a keleti katolikusoknak 17 frt 42 kr; a Jézus-szent-gyerm. társulatnak 34 frt 34 kr; az oltáregyletnek 11 frt.

Bártfay János: afrikai missióra 50 kr; kínai gyermekeknek 50 kr; Péterfillér 50 kr; jeruzsálemi missióra 50 kr.